

AZTARNA EKOLOGIKOA

Unai Garcia Ingurumen Teknikaria (Grunver Sostenibilidad)

Klimaren desoreka atzeraezina ekiditeko 2050ean berotegi-efektuko gas emisio garbiak zero izan behar direla onartu zuten Nazio Batuek Parisko Hitzarmenean. Hala ere, helburua lortzea gaur existitzen ez diren teknologia garbiak garatzearen esku utzi zuten. Horregatik, eta hain epe luzerako xedea ezartzearen arriskua ikusita, Klima Aldaketari Buruzko Gobernu Arteko Taldeak (IPCC) itu zehatz eta hurbilago bat definitu zuen: 2030erako emisioak %45 murriztu behar ditugu bide one-tik goazela bermatzeko.

Hau da, estatuko gutako bakoitzak iaz emititu genituen 7,4 tona CO₂ bal-etik 3,33 ezabatu behar ditugu hamar urteren buruan.

JANARIA EKOIZTEAREN AZTARNA

Klima-aldaketaren aurkako borroka karbono emisio baxuko energia sorkuntza eta garraioan jartzen du arretarik handiena, baina zazpi mila milioi biztanle baino gehiago elikatzeaz arduratzen den sektoreak ere eragin handia du ingurunean.

Berotegi-efektuari dagokionez, janaria ekoizteak urtero isurtzen diren berotegi-efektuko gasen %26 hartzen du. Batetik, abereen (behiak gehienbat) digestio prozesuak metanoa askatzen du atmosferara, planeta berotzen CO₂a baino 25 aldiz eraginkorragoa den gasa, alegia; eta guk zuzenean kontsumitu edo abereak elikatzeako laboreen ekoizpean erabiltzen diren onga-

Norberaren karbono-aztarna murrizteko jarraibideak: 2. Dieta

Janariaren ekoizpena urteroko berotegi-efektuko gas emisio globalen %26ren erantzule da. Aurreko asteko garraioari buruzko jarraibideen ondoren, gaurkoan dietaren bidez norberaren karbono-aztarna nola murriztu dezakegun aztertuko dugu.

Tokiko eta sasoiko produktuak, Durangon. Marisol RAMIREZ | FOKU

riek oxido nitroso gasa (N₂O) sortzen dute, 298ko beroketa faktorea duena. Bestetik, lurzoru erabilgarriaren %50 abeltzaintzak eta nekazaritzak hartzen dute jada, aurretik CO₂a xurgatzen zuten baso eta eremu naturalak suntsitzea eragiten duena.

Gainera, guztira kontsumitzen den ur gezaren ia hiru laurdenak laborantzak ureztatze-ko erabiltzen da, eta desagertzeko arriskuan dauden 28.000 espezieetatik, 24.000 nekazaritza eta abeltzaintza intentsiboa du mehatxu nagusia.

Dietaren bidez karbono-aztarna murrizteko jarraibideak:

1. DIETA BEGETARIANO EDO BEGANO

Haragi kcal bat ekoizteak landare jatorrikoak baino kalte handiagoa eragiten du. Dieta begano edo begetariano bat izateak 0,9 eta 0,6 tona CO₂ bal. aurreztu ditzake urte baten buruan, hurrenez hurren.

2. BEHI-HARAGI GUTXIAGO JATEA

Animalia jatorriko jakirik ez kontsumitzea gogorra izan daiteke batzuentzat. Oilo eta txerri haragia ekoizteak behi haragiak baino 4 eta 2,5 aldiz gutxiago berotegi-efektuko gas isurtzen ditu. Beraz, haragi gorri-rik ez jatea izan daiteke karbono-aztarna murrizteko pauso malguago bat. Aste-ahor- behin behi haragiaren orde- z oilaskoa kontsumitzeak urte- an 0,5 tona inguru CO₂ bal. aurreztu ditzake.

3. BERTOKO ETA SASOIKO PRODUKTUAK

Janaria munduko beste punta- tik etxera garraiatzeak aztarna handia duela pentsa genezake. Hala ere, denboraldiz kanpoko produktu bat jatorrian era natu- ralean ekoiztea eraginkorra- goa izan daiteke hemen beroga- iluak erabiliz haztea baino. Horregatik, tokikoak ez ezik, produktuek sasoikoak izan be- har dute karbono-aztarna era eraginkorrean murrizteko. Ur-

tean ia 0,6 tona CO₂ bal. ezaba- tzea lor dezake era honetako elikagaiak lehenestek.

4. ERA ERAGINKORREAN KOZINATZEA

Jaki gehienetan ekoizpen fa- sea da kalte handien eragiten duena. Halere, produktuak ko- zinatze-ko orduan kontsumi- tutako energiak pisu nabar- mena izan dezake ere, arretaz jokatz- en ez bada. Presio-eltze- an kozinatzea, suen tamaina bereko tresnak erabiltzea, urak irakiten duenean poten- tzia jaiste- a, lapikoei tapa ipintze- a edo izoztutako jakiak aurreko egunetik ateratzeak, esaterako, tona erdi CO₂ bal. aurreztu dezakete urtero.

ONDORIOAK

Azken finean, gure elikadurari lotutako karbono-aztarna mu- rritzte-ko erarik eraginkorre- na osasuntsu jatea da. Haragi go- rri gutxi eta denboraldi eta to- kiko produktu fresko asko di- tuen dietak dira 2030erako helburua lortze-ko abiapuntua. Hortik aurrera, bakoitzak era- baki dezala noraino heldu nahi duen (alkoholik ez kon- sumitzeak ere 0,1 tona inguru aurrezten ditu).

Hurrengo astean etxe-ko energia kontsumoarekin zeri- kusia duten jarraibideak azter- tuko ditugu.

Datuak:

Egilea: Unai Garcia | Grunver Sostenibilidad
Igorpenen murrizketei buruzko kalkuluak: Diana Ivanova et. al. (2020)

Janari ekoizpenaren aztarna: Poore, J., & Nemecek, T. (2018)